

*Kad dosies ceļā tu uz Itaku,
tad novēli sev pašam garu ceļu,
tik pilnu piedzīvojumiem, tik pilnu ziņām.*

K. P. Kavafis

Lasītāju zināšanai

Šajā grāmatā aprakstītie notikumi norisinājās, pirms Lenss Ārmstrongs publiski atzinās dopinga lietošanā. Kaut arī neatbalstu viņa rīcību, es tomēr apbrīnoju visu, ko viņš ir pārvarējis, turpinu apbrīnot viņu kā cilvēku, kas izdzīvojis cīņā ar vēzi.

Ceturtdiena, 13. janvāris

Šī ir tikai kārtējā ceturtdiena, apmēram janvāra sākums – tāda pati diena kā visas pārējās, taču vien pēdējo divu mēnešu kontekstā. Agrāk es ik dienu cēlos pirms pulksten deviņiem, lai dotos garākā skrējienā pa parku, tad baudīju rīta kafiju, gāju dušā un steidzos uz mācībām. Tagad mani modina klepus un esmu laimīga, ja divtik ilgā laika posmā spēju noskriet pusi ierastās distances. Pēdējā laikā, lai varētu sevi iekustināt, man ir nepieciešamas pat trīs krūzes kafijas, bet es tik un tā nokavēju lekciju sākumu.

Manas jaunās ikdienas otra aizraujošā puse ir slimnīcas apmeklējums. Pēc daudzkārtējam vizītem pie neskaitāmiem ārstiem dažādās slimnīcās un diviem braucieniem uz neatliekamās palīdzības sniegšanas punktu es atkal atrodos kārtējā antiseptiskajā slimnīcas uzgaidāmajā telpā ar apbružātiem žurnāliem, gaidu tikšanos ar jaunu ārstu, lai uzzinātu jaunu diagnozi un dotu iespēju viņam aizpildīt jaunu slimības vēsturi. *Šī mapīte strauji nobružājas.*

Tagad šo slimnīcu es pazīstu kā savus piecus pirkstus. Pēdējos piecus mēnešus esmu klīdusi tajā no nodaļas uz nodaļu, no augšstāva līdz pagrabstāvam, no parādes durvīm līdz dziļākajam nostūrim. Atkal un atkal no jauna. Esmu bijusi pie astoņiem interniem, diviem ginekologiem – kādēļ gan tad, kad ārsti netiek skaidrībā ar tavu veselības problēmu, viņi vienmēr uzskata, ka esi stāvoklī? – pie pulmonologa un divām neatliekamās palīdzības brigādēm, kā arī man tika nozīmēti trīs antibiotiku kursi. Bezjēdzīgi. Visā šajā skrējienā no viena ārsta pie nākamā viņiem izdevās uziet vien noklīdušu

tamponu. Ak vai! Man nav ne jausmas, cik ilgi tas tur bija atradies. Ārsti pasmējās, bet es jutos galīgi pazemota. Jo īpaši tādēļ, ka tam nebija nekāda sakara ar manas slimības simptomiem.

Lūk, te nu es atkal esmu: bez diagnozes un ar virkni simptomu – savādi dūrieni šur un tur, elpas trūkums, pāris zaudētu kilogramu (par to es nūdien nesūdzos), kā arī bāla seja, ko nespēj atdzīvināt neviens vaigu sārtums.

Tad es ieraugu viņu – simto baltsvārci, kurš mani izmeklēs un centīsies izprāt, kas izraisa šos šķietami savstarpēji nesaistītos simptomus. Viņš pieiet pie reģistratūras, paņem manu slimības vēsturi un izsauc: “Van der Stapas jaunkundze,” – izklaidīgi pārļaižot acis uzgaidāmajai telpai, lai redzētu, kura no saņurcītajām konkurentēm tikko ieguvusi vietu viņa izmeklēšanās telpā. Kad pieceļos, viņš ar skatienu mierīgi novērtē mani. *Bērns*. Burtiski redzu, kā, uzlūkojot mani, viņa prātā veidojas doma. Bet es priecājos, ka beidzot mans “Grejas anatomijas” sapnis kļūst par realitāti. Kurš gan būtu domājis, ka slimnīca kļūs par tik lielisku vietu tādai vientuļai meitenei kā es? Atstāju savu mammu uzgaidāmajā telpā un piesardzīgi sekoju viņam pa koridoru.

Kamēr mani slimības vēstures dati, šķiet, tiek pierakstīti jau simto reizi – turklāt visas šīs tehnoloģiski attīstītās superiekārtas joprojām nespēj izsekot līdzī notikumiem –, es izmantoju laiku lietderīgi, aplūkojot Dr. Lielisko tuvāk. Zīmītē, kas piesprausta pie viņa apģērba, rakstīts “Dr. K, PULMONOLOGS”. *Manuprāt, viņam varētu būt nē daudz pāri par četrdesmit. Apburošs, simpātisks un gudrs: pleibojs vai laimīgi precējies un dzīvo priekšpilsētā? Bet varbūt gan viens, gan otrs? Labāk viņu vēlāk iegūglēšu. Baltais uzsvārcis var būt maldinošs, taču kurpes nekad nemelo. Klasiskās Brogue, melna āda. Hmm... Nav slikti, bet arī nekas īpašs. Nekas īpašs, taču, ņemot vērā Dr. Lieliskā vecumu, nolemju viņu tomēr nenorakstīt.*

Viņš palūdz mani apsēsties un pacelt džemperu. Krūšturi varu nenovilkt. Ārsts pieliek aukstu metāla stetoskopu man vispirms pie krūtīm un tad pie muguras.

Viņš klausās, es izelpoju.

Es izelpoju, viņš klausās.

Es klausos, viņš izelpo.

“Kaut kas nav īsti labi,” viņš saka. Sacītais mani nenobiedē. Patiesībā jūtos pat nedaudz atvieglota. Jau ilgāku laiciņu ir skaidrāks par skaidru, ka kaut kas nav kārtībā; beidzot vēl kādam tas pielec. *Simpātisks un gudrs. Dr. K varētu būt atbilde uz manām lūgšanām, kā papildinājums nākotnes fantāzijām.* Beidzot kāds uzstādīs īstu diagnozi un izrakstīs zāles, kas mani izārstēs un spēs atgriezt normālā dzīvē. *Un es nepavisam neiebilstu laiku pa laikam ierasties uz pārbaudes vizītēm pie Dr. K, ja vien esam tikai divatā.*

Viņš ir pabeidzis izmeklēšanu, taču vēlas mani nosūtīt uz plaušu rentģenu, kas atrodas pirmajā stāvā, tad man jāatnāk vēlreiz. Vēlāk, kad esmu atkārtoti ieradies pie Dr. K, turot rokā plaušu rentģenuzņēmumus, viņš mani ievad citā telpā, kur es uzraušos uz augsta izmeklēšanas galda (man virs galvas karājas uzraksts ENDOSKOPIKIE UN PLAUŠU IZMEKLĒJUMI).

“Šie rentģenuzņēmumi neizskatās labi,” viņš saka. “Tavā labajā plaušā ir sakrājijs šķidrums, kas mums jādabū ārā.”

“Jādabū ārā?”

“Jā, no mugurpuses ievadot plaušā drenāžas caurulīti.”

Es noriju siekalas. Skaidri nezinu, kas tā par caurulīti, taču izklausās, ka viņi kaut ko grib iebāzt man mugurā.

Šoreiz ķermeņa augšdaļa jāizģērbj pilnībā. Es sēžu pavisam atkailināta, pat bez sava muļķīgā mežģiņu krūštura, kas mani piesegtu. Jūtos ārkārtīgi neērti, taču aizvien pieaugošās bailes šo sajūtu sāk pārmākt. *Kāpēc pēkšņi visi šie cilvēki rosās ap mani?* Es jūtos vairākuma ielenkta un vēlos, kaut nebūtu likusi mammai uzgaidīt ārpusē, taču esmu pārāk lepna, lai

tagad pārdomātu un lūgtu viņu paaicināt iekšā. Tādēļ sēžu un trīcu pie visām miesām, kamēr Dr. K, viņa asistente (*viņa ir ārpus konkurences – kurpju izvēle pavisam skaidri norāda, ka viņu vairāk interesē sievietes nekā vīrieši*) un gludi skūts interns, vārdā Floriss, gatavo milzīgu adatu. Trīs acu pāri ir pievērsti tieši maniem diviem mazajiem krūšu pauguriem. *Varbūt tomēr viņi ir pārāk aizņemti, lūkojoties uz briesmīgo adatu, kuru tūlīt iedurs manā mugurā līdz pat plaušai?* Arī Floriss, šķiet, jūtas tikpat neērti kā es un izvairās mani uzlūkot tieši, kas savukārt neveiklo sajūtu šajā mazajā telpā pastiprina vēl vairāk.

Dr. K asistente sāk man skaidrot gaidāmās manipulācijas un iemeslu, kādēļ, viņuprāt, manas iekšas vajadzētu pakļaut punkcijai. “Rentģenuzņēmumi atklāj, ka starp tavu plaušu un pleiru – apvalku, kas apņem plaušas, – atrodas apmēram trīs ceturtdaļas litra šķidrums.”

“Ak tā.”

“Ja tās būs dzeltenas strutas, tad nav labi,” viņa turpina. “Tas liecina par infekciju.”

“Ak tā.”

“Caurspīdīgs šķidrums noteikti ir labāks variants.”

“Ak tā.”

Viņa man iešļircina vienu anestēzijas devu, lai nomērdētu muguru, taču es vēlos, kaut iedarbība būtu bijusi divtik spēcīga. Es jūtu katru milimetru, kad caurulīte virzās cauri mugurai. Dr. K, ieraugot manu sāpēs saviebtu seju, nekavējoties nāk glābt, iešļircinot vēl vienu anestēzijas devu. Caurulīte ir pietiekami gara, lai varētu redzēt no muguras izplūstošo šķidrumu. Tas tomēr nav dzeltenā krāsā, taču izrādās, ka arī šis fakts neliecina par kaut ko labu.

Dr. K palūdz manu mobilā tālruņa numuru. Jūtos glaimota: mobilā tālruņa numuri ir paredzēti randiņa sarunāšanai, nevis ārstiem. Nākamajā vakarā viņš piezvana tieši brīdī, kad mēs

ar vecākiem ieturam vakariņas, taču Dr. K negrasās mani aicināt uz kafiju.

“Es īsti netieku skaidrībā, kas tev kaiš. Vēlos uz nedēļu tevi ievietot slimnīcā, lai mēs varētu veikt vairākas pārbaudes. Sāksim ar endoskopiju.”

“Ar kādu endo?”

“Mēs tavā mugurā veiksīm nelielu, apmēram divus centimetrus garu iegriezumu un ievadīsim tajā mazītiņu kameru, lai var tavas plaušas aplūkot tuvāk. Pie reizes paņemsim arī audu paraugus.”

“Ak tā... protams, ja jums tas šķiet nepieciešams.” Pārtraucu sarunu, kad izlaužas pirmās asaras. Pēkšņi man top skaidrs, ka īstenībā attiecības ar Dr. K varētu izvērsties diezgan ilgstošas, taču ne gluži tādas, kā biju cerējusi. Pirms atgriežos pie galda, notraušu asaras. “Ārstam vienkārši patīk mana kompānija,” es atjokoju vecākiem un viņus uz īsu mirkli sasmīdinu. Mēs pabeidzam maltīti saspringtā klusumā.

* * *

Dr. K lieki netērē laiku. Jau nākamajā brīdī es blenžu nevis uz savas guļamistabas gobelēniem vai tālu zemju suvenīriem, ar kuriem pielādēta visa istaba, bet gan uz slimnīcas sterilajām sienām.

Jau nedēļu pavadu savā baltajā istabā, pavisam baltā gultā, tērpusies baltā slimnīcas naktskreklā, un man visapkārt ņirb tikai balts, balts, balts. Lai kur arī pavērstu skatienu, es redzu vien baltas medmāsu uniformas, baltas marles un baltu apgaismojumu, kas ikvienu seju padara krīta bālu. Pat ārsti un māsiņas izskatās slimi. Manā degunā ievadīta caurulīte, endoskopija ir sagandējusi plaušu, un virs galvas karājas respirators. Notikumi attīstās strauji, taču tie nenes nevienu labu ziņu; šķiet, ka tie arī neved pie kādas konkrētas atbildes. Vienīgā gaisma tuneļa galā ir iespēja nodoties pamatīgai

lasīšanai. Ziniet, vienmēr ir grāmatas, kuras jūs no visas sirds apņematies izlasīt, taču tām nekad neatliek laika. Dr. K – viņam manos sapņos ir uzticēta galvenā loma – nāk mani apraudzīt ik dienas, lai redzētu, kā es sadzīvoju ar Annu Kareņinu. *Man tomēr klājas nedaudz labāk nekā viņai.*

Pēc nedēļu ilgām pārbaudēm un skenēšanas procedūrām slimnīcā viņi piektdienas vakarā mani atlaiž mājās (tas sakrīt ar universitātes nākamā semestra sākumu).